

“ అదితి ర్వాము ” - విశ్వ విద్యాన సర్వప్రము

॥ విఘ్నశాస్త్ర వ్యాఖ్యనము ॥

పుణ్యంలిరథరం విష్ణుం శశికర్ణం చతుర్ముజుమ్ |
లుధన్యతదనం స్వియేత్ పర్వవిష్ణుంతశింతయ్ ||

॥ శ్రీనాయిస్ వ్యుత్సవమ్ ॥

సత్కర్మాభ్యం పుతోదేవ నీరియుణ కృపాన్నిదే ।
ప్రాతా త్రాణం శ్రుతిజ్ఞలేవ భక్తిఱంధ్ర దయైన్నిదే ॥

॥ మహాభారత శ్రీవిషణులమ్ ॥

“అర్థ సంకల్పః”

శ్రీమదాదివరాహస్తోత్రే, విరాజమంగస్య, దేవదేవిశత్తమస్య, జగద్రక్షణార్థం, అవతీర్ణస్య, శ్రీమద్బలాండకిశిటి
బ్రహ్మండనాయకస్య, శ్రీవేచ్ఛాటీశ్వరస్తోవిశిష్ట, అగుస్తుర్వాప్తసాదేస, సర్వోఽం, భక్తజనానాం, ఆధివ్యాధి,
నివృత్తిద్వారా, ఆయురార్థ్యైశ్వర్యాభవృద్ధర్థం, విషుచికాక్రమిజగిత, సమస్య, దుష్టభావ నివారణార్థం
సర్వార్థిష్ట, నివృత్తిద్వారా, సకలత్రేయోఽఖవృద్ధర్థం, ధర్మార్థ, కామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థ ఫల
సిద్ధార్థం, వాచ్చసంకాయ, ప్రవర్తిత, అనేక జగంత్యథు, నిబ్యాణార్థం, సమస్య, పొప్పక్షయార్థం, గింగసంరక్షణార్థం చ,
శ్రీమస్యవీభారతే, ఆదిపర్వాణి, యథార్థకీ, సమృతింశద్వికశతతమాధ్యయాస్తర్గత శ్లోకపాఠాయణం,
ఆచార్యముఖేస కరిష్టమహేమ ॥

॥ వీణ వీణవు ॥

ଶ୍ରୀମଂ କଷାୟପାତ୍ରରଂ ହଦ୍ଦେः ପ୍ରାତିନୁଷଳ୍ୟପାତ୍ରମ୍ ।
ତରିଷରିତ୍ୱସଂ ତଂଦେ ପୁଣତିତଂ ତପୋନୀଧିମ୍ ॥

వ్యాపాయ విష్ణురూపాయ త్వీచరుణాయ విష్ణుతే ।
నమో ప్రే బుంజులింధుయే, త్వీప్రాయ నమోనముః ॥

అధ్యాయః-137 సప్తత్రింశదధికశతతమో2ధ్యాయః సమ్మవపర్వ
 ద్రోణాచార్యకర్తృకం స్వకీయశిష్టైర్విశేషతో2ర్థనేన విజిత్య నిగృహ్య చ సమానీతస్య ద్రుపదస్య
 రాజ్యార్థదానపూర్వకం మౌచనమ్
 అథ శ్రీమహాభారతే ఆదిపర్వణి సమ్మవపర్వణి ద్రుపదశాసనే సప్తత్రింశదధికశతతమో2ధ్యాయః // 137 //

వైశమ్యయన ఉవాచ

పాణ్ణవాన్ధార్తరాప్రోంశ్చ కృతాప్రైన్ ప్రసమీక్ష్య సః ।

గుర్వర్థం దక్షిణాకాలే ప్రాప్తే2మన్యత వై గురుః ॥

॥ 137-1 ॥

తతః శిష్యైన్ సమానీయ హ్యాచార్యో2ర్థమచోదయత్ ।

ద్రోణః సర్వానశేషేణ దక్షిణార్థం మహీపతే ॥

॥ 137-2 ॥

పశ్చాలరాజం ద్రుపదం గృహీత్యా రణమూర్ఖని ।

పార్యానయత భద్రం వః సా స్యాత్ పరమదక్షిణా ॥

॥ 137-3 ॥

తథేత్యక్యా తు తే సర్వే రదైస్తూర్థం ప్రహరిణః ।

ఆచార్యధనదానార్థం ద్రోణేన సహితా యయుః ॥

॥ 137-4 ॥

తతో2భిజగ్నుః పశ్చాలాన్నిఘ్నువ్యాప్తే నరర్థభాః ।

మమ్మదుష్టస్య నగరం ద్రుపదస్య మహాజనః ॥

॥ 137-5 ॥

దుర్యాధనశ్చ కర్ణశ్చ యుయుత్సుశ్చ మహాబలః ।

దుఃశాసనో వికర్ణశ్చ జలస్థః సులోచనః ॥

॥ 137-6 ॥

ఏతే చాన్యే చ బహావః కుమారా బహువిక్రమః ।

అహం పూర్వమహాం పూర్వమిత్యేవం క్షత్రియర్థభాః ॥

॥ 137-7 ॥

తతో వరరథారూఢాః కుమారాః సాదిభిః సహా ।

ప్రవిశ్య నగరం సర్వే రాజమార్గముపాయయుః ॥

॥ 137-8 ॥

తస్మిన్ కాలే తు పాశ్చాల్యః శ్రుత్యా దృష్ట్యా మహాదృలమ్ ।

భ్రాతృభిః సహితో రాజంష్టురయా నిర్యయో గృహాత్ ॥

॥ 137-9 ॥

తతస్తు కృతసన్నాపేశ్య యజ్ఞసేనో మహిధరః ।

శరవర్ణాణి ముజ్ఞస్తః ప్రశ్నేదుః సర్వ ఏవ తే ॥

॥ 137-10 ॥

తతో రథేన పుభేణ సమాప్తయ తు కౌరవాన్ |
యజ్ఞసేనః శరాన్ ఫోరాన్ వవ్రు యుధి దుర్జయః ||

॥ 137-11 ॥

వైశమ్యాయన ఉవాచ
పూర్వమేవ తు సమ్మిత్య పార్తో ద్రోణమధాబ్రషిత్ |
దర్పోద్రేకాత్ముమారాణామాచార్యం ద్విజసత్తమమ్ ||

॥ 137-12 ॥

ఏషాం పరాక్రమస్యాన్తే వయం కుర్యామ సాహసమ్ |
ఏతైరశక్యః పాఖ్యాల్యోలో గ్రహీతుం రణముర్ధని ||

॥ 137-13 ॥

ఏవముక్యా తు కౌన్సేయో భ్రాతృభిః సహితోనఘః |
అర్థక్రోషే తు నగరాదతిష్ఠదృహిరేవ సః ||

॥ 137-14 ॥

ద్రుపదః కౌరవాన్ప్యో ప్రాధావత సమస్తతః |
శరజాలేన మహాతా మోహయన్ కౌరవీం చమూమ్ ||

॥ 137-15 ॥

తముద్యతం రథేనైకమాపుకారిణామాహావే |
అనేకమివ సమ్మానేనైనిరే తత్త్ర కౌరవాః ||

॥ 137-16 ॥

ద్రుపదస్య శరా ఫోరా విచేరుః సర్వతో దిశమ్ |
తతః శజ్ఞశ్చ భేర్యశ్చ మృదజ్ఞశ్చ సహాప్తశః ||

॥ 137-17 ॥

ప్రావాద్యస్త మహోరాజ పాఖ్యాలానాం నివేశనే |
సింహానాదశ్చ సజ్జజ్జే పాఖ్యాలానాం మహోత్స్నామ్ ||

॥ 137-18 ॥

ధనుర్జ్యతలశబ్దశ్చ సంస్పుశ్య గగనం మహోన్ |
దుర్యోధనో వికర్ణశ్చ సుభాషురీర్ఘలోచనః ||

॥ 137-19 ॥

ధుఃశాసనశ్చ సజ్ముర్ద్ధః శరవదైరవాకిరన్ |
సో2తివిద్ధో మహేష్యాసః పార్వతో యుధి దుర్జయః ||

॥ 137-20 ॥

వ్యధమత్తాన్యనీకాని తత్క్షణాదేవ భారత |
దుర్యోధనం వికర్ణం చ కర్ణం చాపి మహోబలమ్ ||

॥ 137-21 ॥

నానాన్యపసుతాన్ వీరాన్ పైన్యాని వివిధాని చ |
అలాతచక్రవత్సర్వం చరన్ బాణైరతర్పయత్ ||

॥ 137-22 ॥

తతస్త నాగరాః పర్వీ ముసలైర్యషిభిస్తదా ।
అభ్యవర్ణన కౌరవాన్ వర్ణమాణా ఘనా ఇవ ॥

॥ 137-23 ॥

సబాలవృద్ధాస్తై పారాః కౌరవానభ్యయుస్తదా ।
శ్రుత్యా తు తుములం యుద్ధం కౌరవానేవ భారత ॥

॥ 137-24 ॥

ద్రవ్యై స్వ నద్వై స్వ క్రోశవ్యఃపాణ్డవాన్ ప్రతి ।
పాణ్డవాస్త స్వవం శ్రుత్యా ఆర్తాం లోమహర్షణమ్ ॥

॥ 137-25 ॥

అభివాద్య తతో ద్రోణం రథానారురుపలస్తదా ।
యుధిష్ఠిరం నివార్యశ మా యుధ్యస్వతి పాణ్డవమ్ ॥

॥ 137-26 ॥

మాద్రేయో చక్రరక్షా తు ఫాల్గునశ్చ తదాకరోత్ ।
సేవాగ్రగో భీమసేనః సదాభూద్భూదయా సహ ॥

॥ 137-27 ॥

“వ్రీహితిక”

ః “గౌతింద సాతు స్వికీర్ణస్తు” ॥

॥ అథ క్షమా ప్రార్థనా ॥

గ యదక్కరపదబ్రష్టం మాత్రాశీసం చ యద్భవేత్ ,
శత్ర్యాం క్షమ్యాతాం దేవ నారాయణ సవోస్తుతే ॥

॥ అథ లిష్టక్కేమ ప్రార్థనా ॥

గ సర్వేభవస్తు సుఖసః సర్వేసంతు నిరామయః ,
సర్వేభద్రాణి పశ్చంతు మాకశ్చిత్ దుఃఖభాగ్యవేత్ ॥

॥ అథ భగవత్స్మయ్యాణమ్ ॥

గ కాయేస వాచా మనసేంలియిర్ము బుద్ధుత్థనా వా ప్రత్యతేస్సుభావాత్ ,
కరిష్మి యద్భత్తకలం పరమై నారాయణయేతి సమర్యాయామి ॥

॥ అథ మంగళమ్ ॥

గ త్రియః కాస్తాయ కశ్చాణగిధయే నిధయేర్థినామ్ ,
తీవేజ్ఞటగివాసాయ తీనివాసాయ మంగళమ్ ॥